

# Oradeaúl Economic ERDELYI KÖZGAZDASÁG

## Banca Națională Elvețiană participă la stabilizarea română

Lucrările inițiate pentru încheierea unui împrumut extern și pentru stabilizarea noastră valutară, deși încet, totuși avansează succesiv, încât se vor termina în scurt timp.

Părerile în legătură cu împrumutul și stabilizarea au început să devină optimiste, în special în urma aderării Băncii Naționale Elvețiene la stabilizarea valutei române. Direcțiunea acestei bănci

a și hotărât ca să sprijinească operațiile de stabilizare ale valutei române.

Hotărârea aceasta a calmat foarte mult spiritele și piețele financiare internaționale, avându-se în vedere, că

Elveția are rol principal în dirijarea cursurilor valutare, prin bursa din Zürich. În consecință Banca Națională Elvețiană, prin hotărârea ce a luat direcțiunea ei, a contribuit în foarte mare proporție la obținerea stabilizării noastre valutare proiectată de atâtă vreme și care a stârnit atâtea svenuri și neliniște.

## Talpfatermelők ujabb akciót inditanak a vasuti talpfaárlejtés megsemmisítése ellen

Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy THEODORESCU, a CFR vezérigazgatója megsemmisítette az octóber másodikán megtartott talpfaárlejtést. A talpfaárlejtés megsemmisítése érthető és indokolt elkeseredést és elégedetlenséget változt ki azon româniai faipari vállalatok körében, amelyek talpfatermeléssel foglalkoznak.

A talpfatermelők állandó permanenciában vannak, sorozatos tanácskozásokat folytatnak, amelyeknek a célja az, hogy a CFR vezérigazgatóját meggyőzzék álláspontja helytelenségéről és arról, hogy az általa megállapított árakon lehetetlenség a CFR talpfaszükségletét kielégíteni. Valószínűnek látszik, hogy a talpfatermelők részéről történő intervenció eredményes lesz és THEODORESCU vezérigazgató engedni fog eddig merev álláspontjából.

## Exportul de animale din România este periclitat

Cehoslovacia ne stânjeneste exportul cu taxe prohibitive — Taxele vamale din Cehoslovacia s-au sporit considerabil

Exportul de vite din România, care contribuie foarte mult la urcarea nivelului balanței noastre comerciale externe, a ajuns să fie periclitat serios. Vitele din România până în prezent se plasau mai rentabil în Cehoslovacia. Acuma însă, în urma intervenției gospodarilor cehoslovaci, guvernul din Praga a elaborat un proiect de lege, în urma căruia importul de vite în Cehoslovacia devine aproape imposibil.

Noul proiect — după știrile primeite din Praga — este aproape complet pregătit, pentru a se prezenta apropiatei sesiuni.

Taxe de import în Cehoslovacia se cifrau până în prezent pentru boi la 360, tauri 240, vaci 210, viței 40 co-

roane cehe per bucată, fără deosebire de greutate.

*Prin noul proiect taxele de import se sporesc la 100—130 coroane de fiecare 100 kgr.*

și nu de bucată, cum era până acum.

Proiectul stânjeneste considerabil și exportul din România, care astfel își pierde una dintre cele mai convenabile piață, dacă noul proiect va deveni lege în actuala-i formă.

Din toate aceste reiese, că România a făcut mare greșală că nu a încheiat contracte comerciale cu statele vecine, că să nu rămânem surprinși în cazul ea acela de față, care ne periclită viața economică.

Guvernul are datoria să intervină la timp în această chestie.

## Proiectul exploatareii energiilor hidraulice din România

**Rezultatul tratativelor întreprinse de guvernul român în streinătate — „Hidrofina” din Bruxelles construiește uzine hidraulice în România — Niederösterreichische Eskomptgesellschaft și uzinele Brown-Bower construiesc pe Ialomița două mari uzine hidraulice**

Tratativele pe care le-a întreprins guvernul în streinătate cu diverse co-interesații financiare, pentru exploatarea energiilor hidraulice din România, par a ne evidenția rezultatul doar. Zilele acestei s-a înființat în Bruxelles marea întreprindere „Hidrofina”, cu capital internațional, în care

s-au cointeresat uzinele Brown-Bower și Niederösterreichische Eskomptgesellschaft.

In urma convenției încheiate cu primăria din București

„Hidrofina” a primit concesie să construiască prima uzină hidraulică în România

pe Ialomița, pentru București cu o capacitate de 12.000 HP.

Din Bruxelles se mai anunță că „Hidrofina” a încheiat convenție și pentru construirea unei a două uzină hidraulică pe Ialomița,

de o capacitate de 10.000 HP. Pentru aceste uzine hidraulice, mașinile de electricitate la livrarează uzinele „Brown-Bower”, iar lucrările le întreprinde „Union Baugasselschaft”.

Este interesant că aceasta este prima investiție de capital străin în România, dela un timp încă oare, dacă știrele se vor confirma.

## Brüsszelben megalakult a Hydrofina vállalat, amely vizierőműveket épít Romániában

**A Niederösterreichische Eskomptegegesellschaft és a Brown-Boveri Villamossági Művek a Jaluomita folyón két hatalmas vizierőművet építenek**

## A külföldi tőke megkezdte inveszticióját Romániában

A româniai vizierők kihasználásának terve lassan realizálódik. A român kormánynak azok a tárgyalásai, amelyeket különböző külföldi tőkecsoportokkal és szakemberekkel folytatott a româniai természeti vizierők kihasználására és értékesítésére, kedvező eredménnyel biztatnak. A napokban jelentős tranzakció jött létre Brüsszelben a româniai vizierők értékesítése céljából. Brüsszelben megalakult nemzetközi tőkecsoport részvételével a HYDROFINA, amely vállalatnál tekintélyes érdekeltséget vállaltak a NIEDERÖSTERREICHISCHE ESKOMPTEGESELLSCHAFT és a BROWN-BOVERI VILLAMOSSÁGI MÜVEK.

A HYDROFINA a román kormánnyal és Bucarest város vezetőségeivel létesített megállapodásra alapján koncessziót nyert az első româniai vizierőtelep felállítására. A létesítendő vizierőtelep feladata, hogy a Jaluomita folyó vizének felhasználásával villamosáramot termeljen Bucarest részére. Az első româniai vizierőmü 12 ezer lóerő kapacitásu lesz.

Brüsszeli jelentés szerint a Hydrofina Bucarest város tanácsával külön új megállapodást létesített, amelynek értelmében rövidesen megkezdi a Jaluomita folyó mellett a második vizierőmü felépítését is, amelynek kapacitása 10 ezer lóerő lesz. A felépítendő vizierőművekhez az osztrák BROWN-BOVERI az építési munkálatokat a bécsei UNION-BAUGESELLSCHAFT Eszközök.

Ha ez a brüsszeli jelentés tényleg megfelel a valóságnak, uly az a külföldi tőke első örvendetes kollaborációjának tekintendő România gazdasági életével.

# Az Aradi Polgári Takarékpénztár és a Sváb Központi Bank kimonadták a fuziót

Százharmincmillió az egyesült bank ataptőkéje és 65 millió a tartalék — Megmarad a Polgári záloglevél-kibocsátási jogja

## — Aradi szerkesztőségünk jelentése —

Nagyjelentőségű közigazdasági eseményt folyt le október 27-én, Aradon. A Polgári Takarékpénztár fuziója a Sváb Központi Bankkal, tető alá jutott. Olyan külföldi összeköttetés létesült e révén, amely kiapadhatatlan erőforrásokból fogja táplálni közigazdaságunk és hitelviszonylataink csatornáit. Október 27-én tartotta meg az Aradi Polgári Takarékpénztár Rt. e célból egybeolvott rendkívüli közigyűlését, melynek tárgysorozatát már többször ismertettük. A közigyűlés rendkívüli fontosságához mérten a részvényesek érdeklődése is impozánsan nyilvánult meg. A tágas helyiségekben alig volt talpalatnyi hely, minden a közigyűlést az igazgatóság elnöke, Schill József ny. alispán megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Parecz Béla intézeti ügyész, annak hitelesítésére pedig Heil Péter és Nagy Géza részvényesek kérte fel.

Az igazgatóság jelentései kerültek először felolvására. Az első arról számolt be, hogy az utolsó rendes évi közigyűlésen hozott határozat szerint nyert felhatalmazás alapján

az intézet részvénytőkéjét 80 millióra emelte fel

és az ehhez szükséges ujonnan kibocsátott részvényeket 600 lejes árban már el is helyezte. A második jelentés rámutat azokra, a körülményekre, melyek a tökeerők összpontosítását teszik szükségessé és amelyek lehetővé tettek itt is, hogy a Polgári Takarékpénztár a temesvári Sváb Központi Bankkal egyetemben kerülhetett. A fuzióval kapesolatban indítványozza az igazgatóság, hogy a 400 lej névértékű részvények névértékére a tartalékalapok terhére emeltessék fel 500 lejre és két ilyen 500 lej névértékű részvény vonassék össze egy darab 1000 lej névértékű részvénybe és hogy ugyanelek ily arányban vonassanak össze a 80 és 2000 lej névértékű és eddig forgalomban lévő részvények az egységes tipusra, az 1000 lej névértékű részvényekké. Javasolta továbbá az igazgatóság, hogy minden ilyen 1000 lejes részvény ellenében 10 darab 100 lej névértékű Sváb Központi Bank részvény adassék a fuzio keresztlülviteleként.

Ezzel aztán egy mederbe folyik össze a Sváb Központi Bank 50 millió lejes részvénytőkéje a Polgári 80 milliós alaptőkéjével, mely így

az ujonnan egyesült intézetnél 130 milliót fog kitenni, illetve a 65 millió tartalékkal a saját tökeerő a 200 millió lejt közelít meg.

Módosították ezután az alapszabályokat és megejtették a választásokat. Ezek után befejeződött a közigyűlés, melynek minden egyes határozatát a részvényesek lelkesséssel egyhangulag szavaztak meg.

Az intézet egyelőre a Polgári Takarékpénztár cége alatt folytatja működését, hogy záloglevél-kibocsátási jogja épsegben megtartatott legyen.

A közel hetekben összeütközött a részvényesek fogja megállapítani az új cégnevet, melyben az új

sorába emelték. Az egész Bánát közösségek legszélesebb rétegeiben osztatlan örömet kelt, hogy az intézet nagyszerű nemzetközi összekötetései révén a legfényesebb és legszebb jövőnek néz elé, mely üdvös hatását hiteléletünk és közigazdaságunk minden megnyilvánulása rövid időn belül felfrissítően fogja érezni.

Október 27-én tartotta meg a Sváb Központi Bank Temesváron rendkívüli közigyűlését, melyen a részvényesek egyhangulag és nagy lelkesséssel határozták el a fuziót az Aradi Polgári Takarékpénztárral.

## Részleteladási szindikátust alakítottak az aradi kereskedők

Az Aradi Kereskedelmi Testület égisze alatt, külön alapszabályokkal működik az érdekes kereskedelmi szövetkezés

### — Aradi szerkesztőségünk jelentése —

Nehány héttel ezelőtt érdekes mozzalmat indítottak Arad kereskedői az Aradi Kereskedelmi Testület kebelében. Az akiő rövid idő alatt teljesedésbe ment és ma már mint kész eredményről számolhatunk be:

megalakult az aradi kereskedők részleteladási szindikátusa.

Az ország kereskedelme erősen érzi a középosztály megeséppant vásárlóképességét és ezt igyekezett feljavítani az aradi kereskedők mozgalma, amely a szervezett részletüzlet bevezetésére irányult. Az akiő vezetését Domán Sándor nagykereskedő, az aradi Kereskedelmi Testület elnöke vette a kezébe és a Testület legutóbbi értekezletén már kész tervezettel járult elő. Ezenkívül

a vevő a rendes eladási áron 6 havi részletre kapja az árat.

A vételár 20 százalékát nyomban lefizeti, a további 5 részletet a vevő munkaadója garantálja olyformán, hogy alkalmazottja fizetéséből le-

vonja a részletet. Az eladási áron felül

a vevő 5 százalékot fizet kamat és költségmegterítés címén és ugyanelek 5 százalékot fizet a kereskedő a szindikátusnak a biztosítéki tartalékalap céljaira.

Az értekezlet elfogadta a tervezetet és elhatározta a részleteladási szindikátus megalakítását. Az alapszabályok pontos kidolgozására Radó Gyula elnöklete alatt bizottságot küldött ki, amelyben a következő cégek kaptak képviseletet: Neumann M. (Stern Béla), Bárszky Andor, Szabó Albert, Apponyi Testvér, Szigeti Oszkár, Glézinger Győző, Grünberger Jenő, Kerpel Izsó, Sándor Ferenc, Hegedüs Gyula, Marinkás és Czéghka és Székely Mihály cégek. A bizottság két hét alatt elkészül munkájával és azután az Aradi Kereskedők Részleteladási Szindikátusa nyomban megkezdi működését. A szindikátus vezetésére dr. Polacsek Miklós, az aradi Clearing-irodá vezetőjét kérték fel.

## A C.F.R. vezérigazgatósága 50 százalékkal kivánja emelni a régi és új boroshordók vasuti tarifáját

Bukaresti tudósítónk jelenti: A CFR vezérigazgatósága azzal a tervevel foglalkozik, hogy az új és régi boroshordók és bortermelők körében érthető nyugtalanságot keltett a vasuti vezérigazgatóság terve, amely ellen a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége utján megindították tiltakozó akciójukat.

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége memorandumot adott át ebben az ügyben a közlekedésügyi miniszteriumnak és a CFR vezérigazgatóságának, amelyben kifejtette, hogy a romániai bor a különböző korlátos kormányintézkedések követ-

kezében elvesztette külföldi értékesítési piacait és mig a szomszédállamok kormányai különböző állami kedvezményekkel támogatják a szőlő- és bortermelőket, addig a romániai borkereskedelelem tevékenységét teljesen paralizálná a vasuti tarifának 50 százalékkal való újabb felemelése.

Redacția ziarului „Ardealul Economic“ în VIENĂ:  
Bela Benczel, Wien, IV.  
Schönburg Strasse №. 36,  
etajul I.

## Cégejegyzések a nagy aradi törvényszéken

Nagyvárad szerkesztőségünk jelenti: A nagyvárad törvényszéken legujabban a következő cégejegyzések történtek:

Pásztor Ede irószer, nyomda, lapkiadó, vonalzó és könyvkötő vállalat. Tulajdonos Pásztor Ede.

Temesvári Sörtraktár Jakobi Béla Részvénytársaság. Az igazgatóság tagjai: Jakobi Sándor, Jakobi Sándorné szül. Schwartz Adél (Perjámos), övv. Jakobi Bélané (Nagyvárad), Máldi Imre kereskedő (Temesvár), Jakobi Arnold mérnök (Temesvár), Steiner Mihály nagykereskedő (Perjámos). Cégejegyző: Janovitz Béla. Alaptőke 2.000.000 lej, amely 100 darab 20.000 lej névértékű részvénnyel áll.

Reprezentanță Generală în sediul Oradea pentru Transsylvania și Banat a Societății Anonimă Română de Asigurări și Reasigurări „Albion“ București. Vezérugynökség dr. Löblé László.

Banca Generală de Credit Ungară, filiala Oradea.

Major H. női konfekció áruház Cégtulajdonos övv. Major Gyuláné szül. Izrael Katalin és Major Gyula.

Trifon Rt. rum- és likörgyár. Az igazgatóság tagjai: dr. Dan Sever kárpitozó (Kolozsvár), dr. Nemes Simon ügyvéd (Kolozsvár), Mezei Miklós bankigazgató (Nagyvárad), Jancaulescu I. B. birtokos (Bukarest) és Velérini I. D. ügyvéd Caracal. Alaptőke 2.000.000 lej, amely 1000 darab 2000 lej névértékű részvénnyel áll. Ügyvezető: dr. Löblé László.

Herskovits Sámuel és Társa kereskedelmi és bizományi ügynökség. Tulajdonosok Herskovits Sámuel és neje szül. Goldstein Paula.

## Tizenhatmillióról 20 millióra emeli fel részvénytőkéjét az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 16 millió lejt kitévő részvénnytőkéjét 20 millióra emeli fel. A régi részvények négy régi részvénnyel elővételi joggal birnak egy új részvénnyre 1025 lej kibocsátási áron. A részvények lejegyzésének határideje 1928 november hó 1-től december 15-ig tart.

Az új részvények egy összegben, a lejegyzés alkalmával fizetendők ki és a befizetés napjától december 31-ig 12% kamatot fognak megtéríteni a befizetőknek. Az új részvények lejegyzése teljesen biztosítva van.

## Un acord între industriașii români și cei unguri

Multe fabrici de mașini din Ungaria duc tratative cu fabricile din România pentru a ajunge la un acord prin care industriile ungare se obligă să furnizeze celor române produsele lor în piese ce vor fi terminate în fabricile din România.

Fabrica de mașini a căilor ferate ungare a și ajuns la o înțelegere cu fabrica Phoebus din Oradea-Mare, iar acum duc tratative cu fabrica Kuehne, fabrica Weisz Manfred și fabrica Stachet și Leitner care vor să găsească, în acest mod plasament în România pentru producție lor.

După informațiile ce le definem, tratativele sunt pe calea cea bună și se crede că acordul va fi semnat în curând.

## Speciális városi és utikabáto, különböző la. nappabőr-kabáto, ószi trenchcoatok

Ia, teveször béléssel.

NEUMANN M.

CLUJ, FÓTER 14. FÉRFI-ÉS FIURUHAÁRUHÁZ

## A Lugosi Népbank Rt. a Timișana Takarék- és Hitelintézet Rt. érdekközössége került

### Megválasztották a pénzintézetet új igazgatóságát

A Lugosi Népbank Rt. október 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság bejelentette azt a tranzakciót, amely szerint a temesvári *Timișana Takarék- és Hitelintézet Rt.* megvásárolta a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságtól a Lugosi Népbank Rt. 29 ezer darab részvényét és miután a Timișanának már korábban 29 ezer darab részvény volt a birtokában,

a Lugosi Népbanknál majoritásba került.

A közgyűlés a tranzakciót egyhangúlag tudomásul vette. A régi igazgatóság lemondott és helyébe a következő új igazgatóságot választották meg: elnök Pantilimon *Sitescu*, a Timișana vezérigazgatója, igazgatósági tagok *Cosma Aurel*, *Ioan Oprea*, *Alexandru Baba*, dr. *Gheorghe Ciupe*, *Ion Hărmbasa*, *Petrescu D. Toceneanu* és *Brosserth Oszkár*.

A felszínűbizottság tagjaiul megválasztattak *Virgil Popovici*, *Ion Teodorovici* és *Heiblein Géza*. A pénz-

tézet ügyvezető igazgatója *Klein Ernő* maradt, aki már 25 éve áll a pénzintézet élén.

A sikeres tranzakció *Sitescu Pantilimon*, a Timișana vezérigazgatójának érdeme, aki a 47 év óta fennálló intézetet saját érdekkörébe vonta. A Lugosi Népbank Rt. saját tökéi 11 millió lejt reprezentálnak és a bank a saját intézeti székházban kívül jelentős latens tartalékokkal rendelkezik. Ezzel a tranzakcióval a Timișanának 25 milliós Bisztra-féle követelése ki-egyenítést nyert.

*Sitescu vezérigazgató érdeme, hogy a Lugosi Népbank Rt. nem szűnik meg,*

amint azt *Szana Zsigmond* a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. vezére tervezte. A pénzintézet a Timișanával létesített érdekközösségi tranzakciójával fejlődésének újabb jelentős álmásához érkezett és a végrehajtott reorganizáció után biztosra vehető, hogy a Lugosi Népbank Rt. visszaszerzi régi vezető pozícióját.

## DL. Nistor, ministrul muncii, afirma că noua lege a drumurilor nu va provoca scumpele

Nu se vor plăti taxe separate la transporturile pe C.F.R. și nici motorina nu va fi impusă cu noi taxe

In legătură cu noul proiect de lege a drumurilor, s'a răspândit svonuri în sensul că rora să ar fi intenționat, ca să se supună unor noui taxe de către 500 lei fiecare wagon de automobile, benzina, motorina etc. pentru sporirea fondului drumurilor și soselelor.

In legătură cu svonurile răspândite, dl Nistor, ministrul muncii, a declarat următoarele:

Fondul de întreținere al drumurilor

— Actualmente proiectul de lege a drumurilor este revăzut de o comisie ministerială forma din d-nii prim-

ministru *Vintilă Brătianu*, I. G. Duca, ministrul de interne, C. Dimitriu ministru comunicațiilor, Richard Franasovici, su secretar de stat la interne, și m.n. Indată ce proiectul va căpăta forma definitivă, di pozițiile lui vor fi date pe larg publicității.

— Scopul acestei oare legi este să asigure mijloacele necesare unei mai bune înfrângeri a drumurilor de oale categoriile și a desiderii altora și de care se simte mare nevoie. Un lucru trebuie subliniat din capul locului: di pozițiile ce se prevăd pentru procurarea lor, vor fi mai puțin

împărtășite și că acele aile legilor existente în vechiul regat și în provinciile unită.

— Sării ce să au pu licat, cum că ar fi pe cale să impună în mod special „oloiană”, ca și mărsurile ce se fac sportă pe C. F. R. cu o taxă anume de 500 lei de wagon, nu sunt de oc reale, și dec, nici societatea baza și pe aceste prezuse taxe.

### Caracterul fiscal al legii

— Totuși de neinteresantă este concluzia că este trage de unibazală p recunoscerea proiectului, ca și a regimului actual, în drumurilor — că viitoare lege ar avea un caracter fiscal și că parlamentul lucrărilor publice ar să dela un buget de 100-150 milioane lei, la unul de miliardă.

— De fapt, acest buget de miliard este în finanță. Aceasta nu

se slie, din cauză că la discuția bugetului ministru lucrărilor publice, se uită să se spună, că prevederile sale sunt afectate numai întreținerii șoseelor naționale. Dar pe lângă acest buget, fiecare județ și fiecare comună au articole bugetare separate pentru drumurile respectiv județene și comunitățile, la care se adaugă și prestația în natură: în zile la județ și două la comună. Adunând și valoarea zăndătoare a celor trei sume considerabile pentru toate drumurile luate la un loc.

Precizările dlui Nistor le luăm la cunoștință cu ceea mai mare satisfacție, în special, că accentuația, că guvernul nici nu a avut și nici nu are intenție, ca să îngreuneze cu noi sarcini viața economică atât da sănjenită prin diverse inconveniente.

## Budapesti tőzsdecsoport 160 ezer pengő veszteséget szenvedett az Első Magyar Általános Biztosító Rt. részvényein

A biztosítóintézet papirai 940 pengőről 720 pengőre estek vissza — Az intézet közismerten kedvezőtlen helyzete miatt több külföldi nagy biztosítóintézet megtagadta az Első Magyar részvényeinek átvételét

— Budapesti szerkesztőségünk jelentése.

Az Első Magyar Általános Biztosító Rt. papirai a budapesti tőzsden a ie-utóbi hétben sulyos árfolyamvesztést zavarodtek. A folyó év elején gyűtőzdei csoport nagyobb térelt vásárolt össze az Első Magyar Általános Biztosító Rt. papirjaiból. A részvényeket 920—940 pengőért vásároltak és ezen az árfolyamon körülbelül 800 darab részvétel sikerült megzerezniük. Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy

a tőzsdei csoport rossz üzletet csinált,

mert az Első Magyar Általános Biztosító Rt., — amelynek nacionaiza románă i vălalata a Kolozsváron székelő Első Erdélyi Általános Biztosító Rt. — részvényei a budapesti tőzsden napról-napról visszaestek, a biztosítóintézet közöltudomásban rossz helyzetet követében, a tőzsdei csoport értéke, stenii kívánta a részvénypakketet.

A részvényeket több külföldi

biztosítótársaságoknak is felajánlották, de ezek nem voltak hajlandók még nyomott áron sem átvenni az eredményekben sokat veszett papírokat.

Az Első Magyar Általános Biztosító részvénveinek árfolyama a budapesti tőzsden ma 720 pengő és a tőzsdei csoport a mai napig az árfolyamkülönbözetben 160 ezer pengő veszteséget s enedett.

Az Első Magyar Általános Biztosító Rt. igazgatóságát megmozdulásra kész tette a tőzsdei csoport man vere és az összes budapesti lapokban fizetett köleményt jelenetet meg, amelynek állítása szeint az intézet helyzete változatlanul szi árda és egyszerű az 1927. évi életbiztosítási díjbevétele 4 millió 155 ezer 572 pengő volt, ami — az intézet igazgatói ágának általában szerint — a közönség változatlan bizalmát igazolja az Első Magyarral szemben.

Ma yarországi tőzsdei csoportbiztosítási körben nagy erde lődésel várják a 800 darab részvénnyel rendelkező tőzsdei csoport további akciójának lejelmezeit, mert a csoport elhatározta, hogy a tőzsden piacra dobja a biztosítóintézet papirjaikat, amelyekkel m gállapithatón rossz üzletet csinált.

### O severă reformă finanțiară în Cehoslovacia

Din Praga se anunță, că guvernul cehoslovac pregătește o severă reformă finanțiară. După proiect, Ministerul de Finanțe va avea altitudinea să supună controlului de stat direct, toate instituțiile financiare cu excepția caselor de economii, numind comisari guvernali în acest scop la instituțiile acestei.

Comisarii guvernali este necesar să fie invitați la fiecare ședință și intrunire a băncilor unde au fost numiți, iar comisari guvernali, vor putea interzice executarea hotărârilor luate de către un insulat decă aceste hotărâri vor fi contrare statutelor ori dispozițiilor legilor în vigoare.

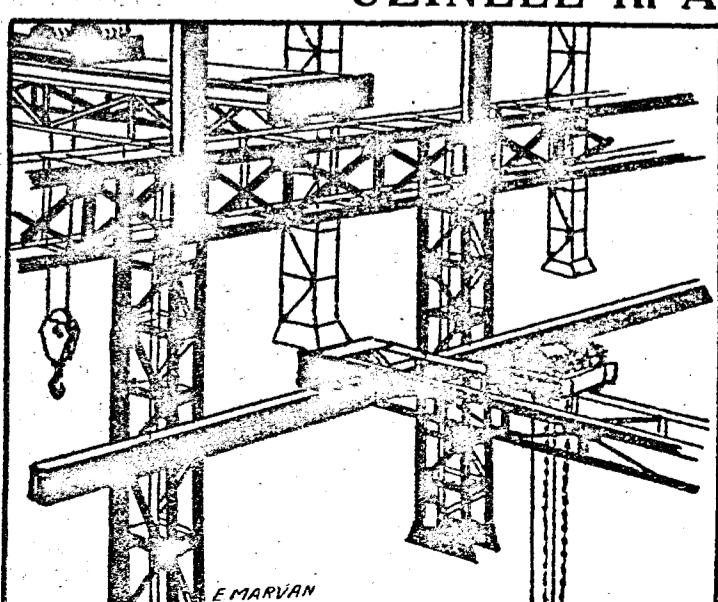
Proiectul referitor la reforma finanțiară este completat în sensul, că fiecare instituție este obligată să depună în valori sigure 25 la sută din totalul depunerilor, care înlocuiește pe de patru ori aerea instituționalui.

## A STRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Capital Social Lei 350.000.000 deplin vărsat

UZINELE în ARAD



Construcții de fier,  
stâlpi și suporti nituiți,  
Acoperișuri Polonceau  
poduri și construcții statice,  
Mașini de ridicat.

Pentru oferte a se adresa  
Directiunea Uzinelor Arad

E MARVAN

## Casele de asigurare au suferit mari daune în urma asigurărilor de gheăță și incendii

Se urcă tariful asigurărilor — Foarte multe societăți nu se mai angajază la asigurarea riscată a întreprinderilor de cherestea

Cele mai multe societăți de asigurare din Ungaria, naționalizându-și întreprinderile din Ardeal și Banat, continuă să contracteze și la noi asigurări de tot soiul, între care și asigurări de incendii și gheăță, cu toate că au avut de suferit mari daune în urma catastrofelor din acest an, care s-au manifestat prin cǎdereala gheăță.

Institutul de asigurare, în urma pierderilor successive, au început să întreprindă

scutirea pagubelor mai mici de sub desdaunare.

In legătură cu riscurile întâmpinate, atât de des în special în ramura asigurărilor de gheăță, institutul de asigurare au hotărât să-și urce tariful asigurărilor de gheăță.

Noul tarif urcat doresc să introducă în vigoare la începutul acestui an.

Societățile de asigurare au întâmplat pierderi nu numai la cazuri de gheăță, ci și la alte asigurări, în special la cele de incendii ale întreprinderilor forestiere, încât foarte multe întreprinderi se ocupă cu ideia

de-ași înceta activitatea în privința asigurărilor întreprinderilor de cherestea.

În special atât de risice și cari nu s-au dovedit rentabile pentru societățile de asigurare.

După statisticile întocmite până acum de către reprezentanța din Cluj a întreprinderilor de asigurare din Ardeal și Banat,

despăgubirile achitate pentru gheăță au întrucat cu 50% sumele plătite

în acest scop anul trecut și sumele plătite anul acesta, de asemenea nu vor acoperi aceste spese.

## România stânjeneste cu prețuri maxime îngrășarea animalelor, pe când Ungaria o sprijinește cu credite de stat

Din Budapesta primim ştirea că guvernul ungar a hotărât să acorde 12 milioane de pengő cu 5% pentru îngrășări de animale. Suma se va distribui ca împrumut între gospodării unguri, dar întrucât nu s-ar consuma în întregime, se va putea aloca și îngrășătorilor industriale.

Imprumuturile se acordă pe 6—9 luni în proporție de căte 100 pengő pentru fiecare porc și căte 500 pengő pentru fiecare vită de îngrășat.

Această sumă se cifrează la 3, respectiv 15 mii lei, în valuta noastră.

Comparând dispozițiile guvernului maghiar cu cele ale guvernului român, constatăm un foarte mare contrast. Pe când

în Ungaria se sprijinește cu credite îngrășarea vitelor, în România să stânjeneste cu prețuri maxime

descurjându-se gospodarii dela întreprinderea îngrășărilor, pe când Ungaria încurajează chiar și îngrășătorii industriale cu credite ieftine.

## Magyarország állami hitelletel tamogatja a sertes- és marhahizlalást

### România maximálással akadályozza meg az állathizlalást

Budapesti tudósítók jelentă: A magyar ministrul de agricultură, elbatăroza, că 12 milioane de pengő bocătău 5 százalék kamata mellett hizlalási hitel călăra. A teckintélyes összeget kis- és nagy gazdák között osztják el aránylagosan, amennyiben pedig az igénylők ezt a hitelt nem meritenek ki, ugy megfelelő biztosíték ellenében ipari hizlalákat is kaphatnak kölcsönt.

A kölcsönt 6—9 luna folyósítják és pedig sertesenként 100 pengőt, szarvasmarhánaként pedig 500 pengőt. Ez az összeg átszámítva körülbelül 3000 lejnek, illetve 15 ezer lejnek felel meg.

Éles kontrasztot kapunk, ha a magyar kormány infekciodését összehasonlitjuk a româniai helyzettel. Magyarországon jelentős összeggel, olcsokamatú kölcsönnel tamogatja maga az államhatalom a mezőgazdá-

## A Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank Rt. bevonuit a nagykárolyi piacra

A Nagykárolyi Önkéntes Népbank hosszabb idő óta fogalma zolt ezon tervvel, hogy a mai viszonyok kivánalmainak megfelelően erős tőkek concentrációban helyezkedjék el. Ezen cél el is érte azzal, hogy az 1928. augusztus 31-én megijart közgyűlésen kiemelte a fuziót a Nagyváradon székelő Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bankkal.

A Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank október hónap 18-án terölt meg rendkívüli közgyűlését gróf Tisza Kálmán elnöklete alatt nagyszámu részvénnyel jelenlétében, cik Szemere Miklós vezérigazgató előterjesztése alapján a fuziót egyhangulat kímonották,minek következében a Nagykárolyi Önkéntes Népbank mint a Bihar megyei Takarékpénztár és

Gazdasági Bank nagykárolyi fiókja fogja rösen kiterjesztett működését Nagykárolyban és vidékén folytatni.

A Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank az utóbbi években Szemere Miklós vezérigazgató nagy konцепciójával vezetéssel kimereslése lett Erdély pénzpiacának. Az első erdélyi bank, melynek részvénnyeit az óvatós és zárkózott angol piac az intézet alapos megvizsgálása után felvette és közvetlen nagy hitellel táplálja. A közbizalom, mely az 56 éves pénzintézet iránt megnyilvánult a kilúnó szolid vezetés és átszorul anyagi biztonság termésszel következménye. Nagykároly város és vidéke gazdasági életének nyert a Bihar megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank nagykárolyi telepedésével.

## Az erdélyi és bánsági biztosítóintézetek ráfizettek a jég- és tüzbiztosításra

Felemelik a jégbiztosítás díjtételét — Számos biztosítóintézet nem vallalja többé a nagy-kockázatu fűrész biztosítást

A magyarországi biztosítóintézetek legtöbbje naționalizált româniai érdekeltsége révén Erdélyben és a Bán-ságban éppen úgy foglalkozik a jégbiztosítással, min a többi üzletággal, annak dacă rău, hogy az utóbbi években România ban sulvă jégverési katasztrófák fordultak elő.

A românești biztosítóintézetek még nem zártak le ez évi mérlegike, de már most megállapítók, hogy

a jégbiztosításra a târsulatok ebben az évben is sulyosan ráfizettek.

A biztosítóintézetek közös képviselete, a Kolozsváron székelő jégkárioda hivatalos kimulatása szerint

az erdélyi biztosítóintézetek kárifizelései az 1927. éven átig 50 százalékkal haladtak meg a jégkárbiztosítás címén bevetelezett díjakat

és a folyó évben végeredményben s. intén veszteségek fogják zárra a biztosítóintézetek ezt az üzletágat.

A biztosítóintézetei a sorozatos veszteségek hatására Erdélyben is bevezeték a kisebb jég-erési károk terítés alól való mentességet. Az elindó é. sorozatos ráfizetések következében az erdélyi biztosítóintézetek halározók, hogy a jégkárbiztosítás díjtételét lenyegesen felemelik.

A felelőtul biztosítási díjakat a jö. 6 évi január elsejével kíván jár el belépett i

Sulyos károkat szenvedtek a biztosítóintézetek a tüzbiztosításoknál is

és különösen azok az intézetek

zárják veszteséggel ebben az éveban mire legelik, amelyek faipari visszatérítések alatt nagysámu részvénnyel negyekszámu zárt biztosítását vallják. A sorozatos ráfizetések következében a ámos intézet azaz a terevel foglalkozik, hogy a magas kockázatú fűrész biztosításokat a tűz ázatban többé nem vallal a.

## Un nou expres: rapidul „Dunărea“

Cu inceperea dela 1 Noembrie 1928, actualul tren accelerat No. 85 București-Galați, care pleacă din Gara de Nord la orele 18.20 și sosete la destinație la orele 22.25, se va transforma în tren expres, numindu-se rapidul „Dunărea“ G.

Același denumire va lua și acceleratul No. 84 Galați-București, care pleacă din Galați la orele 6.30 și sosete în Gara de Nord la orele 10.30.

Ambele trenuri vor circula după vechiul mers.

Garniturile lor vor fi formate din căte două vagoane de clasa II, două vagoane de clasa I, un vagon restaurant și un vagon de postă.

La clasa I vor fi 84 locuri, iar la a două 128 locuri.

Că și la expresul de Cernăuți și Oradea-Mare și la acest rapid locurile se vor regine din vremea plăindu-se o suprataxă, pe zone și clase — în schimb căreia se va elibera călătorului un ticket.

## Se urcă taxa la licheururi

Sindicatul fabricanților de licheur este informat că Ministerul de finanțe are de gând să urce taxele la licheurile naturale.

In special taxa licheururilor de sub 30 de grade tărie vor fi urcate în așa fel încât să nu existe diferență atât de mare între cele două categorii.

Taxe existente sunt sub 30 grade 1 leu, deci gradul peste 30 de grade 2.50 deci gradul și 20 la sută o taxă ad valorem.

Dacă urcarea se va produce diferență între cele două feluri de licheuri va fi inexistentă.

## De vânzare

Mare fabrică de mobile complete aranjată cu mașinării și material brut precum și diferite mobile extra fine, și anume: dormitoare, sufragerii și birouri, circa 35—40 camere. Vânzarea să face numai în bloc. Amatori se vor adresa la

Banca Generală a jud. Arad

# Tariful transportului pe C. F. R. al trunchiurilor necesare fabricelor de chelestea la distanță mai mare trebuie redus

**Scrioare deschisă către dl Ing. D. C. Dimitriu, ministru al comunicatiilor**

Dominule Ministru!

Cunoscând solitudinea cu care ați binevoit a rezolva problema transportului a cherestei și ciopliturei, ne permitem să Vă atrage atenția asupra efectelor dezastruoase a industriei de cherestea ale căror fabrii sunt la mari distanțe dela locul de producție.

Aceste anume fiind situate la o distanță mare de păduri se văd nevoie să se aprovizioneze cu material lemnos, trunchiuri din regiunile munțioase ale Ardealului. Deși prin situația lor geografică ele sunt predestinate a produce pentru export, nu-și pot exporta produsele, deoarece actualul tarif local al CFR le face cu desăvârșire imposibilă orice concurență cu fabricile de cherestea din interiorul Ardealului cari au în apropiere materialul brut, trunchiul necesar. Din proporția egală dintre tariful de transport al trunchiurilor, față de cel al cherestei, destinate exportului este așa de mare, încât acest fapt

zădnicește orice posibilitate de a exporta cherestea

de către aceste fabrici situate în apropierea frontierei.

Este fapt știut, că din circa 2 m<sup>3</sup> de trunchiu nu se confectionează decât 1 m<sup>3</sup> de cherestea, ori

tariful de transport nu stă în raport cu această proporție.

La distanța dela 500 km. încolo, — dela care distanță ar trebui aduși la aceste fabrici trunchii, — costul transportului trunchiilor este egal cu acela al cherestei la export, — cătă vreme ar trebui să fie numai pe jumătate. Dacă mai avem în vedere spesele duble de încărcare și deșărcare, ieșe și mai mult în evidență desavantajul catastrofal al acestor fabrici de cherestea.

O mică comparație între cherestea și trunchiu ne lămurește foarte precis ceea ce spuse de noi:

Distanță de transport	Tariful pentru trunchiu	Tariful pt. cherestea-export
100 km.	1700 Lei	200 Lei
200 "	3000 "	3200 "
300 "	4700 "	3400 "
400 "	4.00 "	4.00 "
500 "	4900 "	4900 "

Odată cu alcătuirea tarifului atât noi, că și cei interesati ani arătat Onor. Direcționii Generale a CFR asupra pericolului care amenință industria de cherestea la mari distanțe dela locul de producție a trunchiurilor, cerând să se aibă în vedere situația

acestora mai ales că arătă stabilitate construite, existente de mai multe decenii. Din motive necunoscute însă intervențiile au rămas săracă efect. Aceste industrie

sunt acum în continuă restrângere a activității lor,

potrivit prelucrării stocului de materii prime, ce au adunat mai demult. Cele mai multe dintre ele nu mai lucrează

ci și au concediat muncitorii și funcționarii, fapt ce se va desăvârși prin oprirea activității tuturor acestor fabrici de cherestea.

In consecință, Vă rugăm Domnule Ministru cu toată insistență să binevoiți și iau măsuri immediate de salvare a acestor industrii importante, care merită tot sprijinul și

să acordați o reducere de 50% din tariful actual al trunchiurilor,

pentru o cantitate egală cu dublul cherestelii exportate de aceste fabrici, o măsură menită să redea activității această importantă industrie din regiunile din nord-vestul țării.

In aşteptarea binevoii oarei măsuri grabnice Vă rugăm să binevoiți și primă Excelență expresa deosebitei noastre steme și considerațuni.

Redacția Ardealul Economic și Lemnul-Holzzeitung.

## A româniilor fûrészgyárok részére hosszabb távol-ságra szállított rönk vas-túi fuvardíját le kell szállítani!

**Nyílt levél D. C. Dimitriu közlekedésügyi miniszterhez**

Miniszter Ur!

Ismerrük Miniszter Ur megértețő állítospontját, amellyel szives volt a fûrészár és a faragott fa vasutி szállítási dijának méréséklését végrehajtană și ezzel a româniai faipari vállalatok részére megérdelemet segítséget nyújtani, și ezért engedje meg Miniszter Ur, hogy felhívjuk szives figyelemét azoknak a româniai fûrészüzemeknek a vasutி tarifával kapcsolatos sérelmérre, amelyek a termelés színhegyén hosszabb távolságára kénytelenek szállítani feldolgozás céljából a rönköt. Ezek a cégek miután feldolgozó üzemmű nagy távolságára van az erdőtől, kénytelenek suanyaguk, a rönk szállításáért drága vasutி fuvardíjat fizetni. Ezek a cégek, amelyeket a földrajzi fekvésük egyenesen arra predesztinál, hogy az exportra dolgozzanak, nem tudják termékeiket különösebb szállítani, miután a CFR jelenlegi vasutி tarifája teljességgel lehetetlenne teszi részükre, hogy versenyezhessenek azokkal a faipari vállalatokkal, amelyek a határhoz közelfekvő részeken működnek și amelyek a feldolgozásra kerülő nyersanyagot, a rönköt nem kénytelenek hosszabb uton szállítani.

A rönkre megállapított vasutி tarifa aránytalanul magas az exportra kezülő fûrészárú tarifájával szemben

és ennek következménye az, hogy a faipari vállalatok nem exportálhatják azokat a termékeket, amelyeknek

nyersanyagát az țemelik távoltükővő erdőszégekből termelik ki.

Miniszter Ur! Szakmai körökben közismert, hogy körülbelül két kölhméter rönkből egy köbméter fûrészárú állítható elő, ezzel szemben a vasutி dijszabás félélei nem követik hien ezt a proporcionalis elosztást. Az 500 kiliméternél hosszabb távolságra történő szállításnál, — amely távolságra az említett faipari vállalatok a rönköt szállítan kénytelenek,

a rönk szállítási költsége azonos az exportra kerülő fûrészárú tarifájával, holott igazság szerint ennek csak fele kellene, hogy legyen.

Iha még figyelembe veszük a kettős berakás és kirakás költségeit, nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a faipari vállalatok a jelenlegi vasutி tarifa további életbentartása ection katasztrófalis helyzetbe kerülnek.

Miniszter Ur! Az alábbi összehasonlitó táblázat ekkoránban bizonyítja a faipari vállalatok igazságít és sérelmet;

Szállítási távolság	A rönk tarifa	Az exporttarifa
100 km.	1700 lei	2200 lei
200 "	3000 "	3200 "
300 "	4700 "	3800 "
400 "	4.00 "	4.00 "
500 "	4900 "	4900 "

Miniszter Ur! Már az új vasutić tarifa összehallítása alkalmával felhívta a vasutić vezérigazgatóság figyelmét, ar-

ra az aránytalansigra, mely a rönk és az exporttúrészárú dijítalei között mutatkozik és utaltunk arra, hogy a termelési helytől távol fekvő faipari vállalatokat összeomlással fenyeget a szállítási tarifa igazságtalan és aránytalau megállapítása. Ezek a faipari vállalatok milliós értékeket investáltak, több évtizede állnak fenn, számos tiszviselőt, a munkások tömegét foglalkoztatják és így jogjal megérdemlik az állam részéről is azt a támogatást, amely egzisztenciájuk fenntartását biztosítja.

Ezek a faipari vállalatok az aránytalan és igazságtalan vasutić tarifa miatt kénytelenek üzemeket leépíteni

és kitermelt anyagukat az értékesítés lehetősége nélkül az enyészetre kárhoztatni, mert a drága vasutić fuvar költségei teszi a nyersanyagnak a felolgozó üzemhez való szállítását.

Az érdekelte faipari vállalatok közül számos már beszüntette üzemet, elbocsátotta tiszviselőit és munkásait.

Hivatkozásul arra a megértețő szellemre, amelyet Miniszter Ur a româniai nemzető ipar érdekeivel szemben eddig is már többször tanúsított, mely tisztelettel kérjük, sziveskedjék ezeknek az egzisztenciájukban veszélyeztetett iparvállalatoknak az érdekelben

50 százalékos reducziót engedélyezzé.

Iezzni a további feldolgozást igénylő rönk szállításánál

és ezzel a főleg România északnyugati részén székelő faipari vállalatok további működését lehetővé tenni.

Abban a reményben, hogy Miniszter Ur e nyilt levelünkben is meggyőződött az érdekelte faipari vállalatok kérésének jogosságá felől, vagyunk meglööbözöttet tisztelettel:

Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság és Lemnul-Holzzeitung szerkesztősége

## Creditele disponibile ale C. F. R.

Cum vor fi întrebuințate

Administrația căilor ferate a dat următoare importantă decizie, referi oare la creditele disponibile;

Din creditele ce mai sunt disponibile la articolele budgeului pe 1928 nu se va mai face nici o angajare de lucrări sau materiale cari nu vor putea fi terminale sau primite până la 31 Decembrie 1928 — sau limitând angajamentele numai la ceice se poate executa.

Din sumele angajate până în prezent se va anu la la 31 Decembrie disponibilul rămas, adică restul din valoarea lucrărilor ce au rămas neexecutate sau materiale neprimite până la data de 31 Decembrie 1928.

Direcționile sau serviciile exercită vor îngrijii ca din alocația bugetului pe exercițul 1929 să angajeze deloc articolele similare aceste resturi pentru terminarea lucrărilor sau materialelor angajate în 1928 și cari continuă a se efectua în exercițul 1929.

Aplicarea articolului 32 din legislația contabilă publice se va executa până la 1 Martie 1929, nmai în ceea ce privește ordonanțările de personal și licidarea sumelor pentru lucrările executate ori materialele primite până la 31 Decembrie 1928, cunoscându-se că după această dată sub nici un motiv nu se va mai putea cere ordonanțarea pentru acest exercițiu.

Orice intervenție contrarie dispozițiunilor acestora vor fi refuzate, iar cele uelile trecute din oficiu asupra exercițiului.

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbútort

szállít a

Timisoarai Vas- és rézbútorgyár

Timisoara, III. Piața Bisericei (Templomtér) No. 2. — Telefon: 18-31.

# Exportul românesc la sfârșitul lunei Septembrie

Cantitatea exportată de la 1 Ianuarie și până la 30 Septembrie a. c.

Direcția Statistică Generală a finanțelor și a comerțului exterior din Ministerul Finanțelor, a întocmit următoarea situație a exportului

principalelor produse din România în luna Septembrie 1928, comparativ cu exportul efectuat în aceeași lună anului 1927:

Denumirea Mărfurilor	Unități	SEPTEMBRIE		Ianuar.-Septemb.	
		1928	1927	1928	1927
		Cantitate	Cantitate	Cantitate	Cantitate
<b>Animale vii</b>					
Tari	Capete	30	19	2116	816
Bi	"	5868	573	52594	44737
Veci	"	451	286	241	1439
Beric	"	2161	1967	4921	5405
Oi	"	24	14	1379	819
Po ci	"	13360	30669	142229	195203
Total	Capete	2242	38795	20428	248419
<b>Cereale și derivate</b>					
Grâu	Tone	3638	42930	16535	113647
Porumb	"	18	43752	453711	1460718
Orz	"	79354	149706	286221	540163
Ovăz	"	6775	11936	13472	71988
S cară	"	6833	18771	2415	39043
Mei	"	1442	424	2546	1615
Tărâțe de rîce c. reale	"	6144	4868	3386	54946
Faină de râu	"	2893	5740	18853	49476
F. sole	"	4077	4060	25360	37854
Total	Tone	111.174	285.887	870.299	2.383.985
<b>Lemnărie</b>					
Trunchiuri de brad	m³	372	111	4350	3423
Lemne de foc	Tone	77505	96177	442052	526986
Lemne de constr. esențiale	"	7508	3951	65135	50180
Lemne de constr. de sejar	"	1373	881	12961	11587
Scâni și alte lemnărișini	"	96846	87736	789424	721396
Total	Tone	183.418	188.800	1.311.747	1.311.860
<b>Petroleu și derivate</b>					
Petroleu brut (tăi) —	Tone	—	0	1	12
Motorină —	"	19179	20399	135611	148328
Păcu (reziduri de pet.)	"	75655	43561	502400	315032
Petroleu rafinat —	"	51971	50300	493819	443582
Bezină —	"	55662	56788	489713	424495
Uleiuri minereale —	"	4970	6199	43874	47371
Total	Tone	207.437	177.247	1.666.427	1.378.820

Din cifrele de mai sus rezultă o importantă scădere la exportul cerealelor. În anul trecut, în perioada 1 Ianuarie - 1 Septembrie, s-au exportat 2,383.985 tone, în anul acesta abia 870.299 tone. Cauza trebuie căutată în recolta slabă din acest an precum și în lipsa de stocuri din centrele de export.

La chearnește exportul să mențină la cîrca anul trecut. Totuși situația nu e mulțumitoare. Nu trebuie uitat că și atunci, exportul era departe de posibilitățile noastre și că industria forestieră se săbătea - și atunci ca și acum -

într-o criză grea. Exportul de vite, cu toate măsurile luate la începutul acestui an de Ministerul Agriculturii, a scăzut de la 248.419 capete la 205.280 capete. Si scăderea va fi mai accentuată în luniile viitoare dacă se confirmă situația instituirii unui tarif vamal prohiționist la importul viteilor în Cehoslovacia.

Numai la produsele petroliere situația e mai bună. Grație situației mult îmbunătățite a industriei petroliere și a măsurilor luate la începutul anului, exportul a crescut de la 1.378.820 tone la 1.666.427 tone.

„Dunărea“-Rapid közlekedik noiembrie elsejétől Bukarest și Galac között

November elsejétől kezdve a Bukarest-Galac között közlekedő 85. számu gyorsvonat, valamint a Galac és Bukarest között közlekedő 84. számu gyorsvonat expressz-vonattá változott át și „Dunărea-Rapid“ vonat néven közlekedik. Mindkét vonat megfartăja régi meneteléjét.

A két Rapid-vonat szerelvénnye 2 másodosztályu, 1 elsőszályu kocsiból, étkészítő és postakocsiból áll. Az elsőszályban 84, a másodosztályban 128 ülőhely van.

Ugy a Dunărea expresszvonatra, mint a Csernovic és Nagyvárad felé közlekedő Rapidvonatra az utazást

megelőzően két nappal kell az állomásföknél jelenkezni, ahol az utas a zónának és a kocsiosztálynak megfelelő több eldij lefizetése ellenében megkapja a fentartott helyre szóló igazolványát.

# „MIRA“ légyfogó

minőségen legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

## A svájci Nemzeti Bank résztvesz a lej stabilizációjában

A svájci jegybank állásfoglalása nagy megnyugvást keltett Romániában és a nemzetközi pénzpiacokon

A român valuta stabilizációjára és a külföldi kölcsön megszerzésére irányuló törekvések — ha lassan is, de — fokozatosan haladnak előre. Bár a Németországgal folyamatban levő tárgyalások elé ujabb akadályok gördültek, mégis alapos a remény, hogy a lej stabilizációja most már rövidesen megtörténik és ezzel kapcsolatosan a külföld megfelelő összegű kölcsönt bocsát Románia rendelkezésére.

A Bukarestben tapasztalható ujabb optimisztikus hangulatot annak a jelentésnek tulajdonítják, amely Bernből érkezett és amely szerint a svájci Nemzeti Bank igazgatónácsa legutóbb megtartott ülésén elhatározta,

hogy alátámasztja a maga részéről is azt az akciót, amely a román valuta stabilizációját célozza. A svájci NEMZETI BANK igazgatónácsának az az elhatározása, hogy résztvesz a román valuta stabilizációjában, nagy megnyugvást keltett a nemzetközi pénzpiacokon is és tekintettel arra, hogy Svájc a zürichi tözsden keresztül irányító szerepet játszik az egyes valuták árfolyamának kialakulásában, a svájci NEMZETI BANK igazgatónácsának határozata lényegesen alátámasztotta a román kormánynak azt a törekvését, hogy értékében állandó valutát adjon az országnak.

## A româniai ingatlanokra bekebelezett jelzálogos kölcsönök rendezése

November 30.-án lejár az adósok óvásjoga

A Magyarország és România közt létrejött pénzügyi egyezmény értelmében a magyarországi pénzintézetek a román pénzügyminiszteriumra engedményezik azokat a elzálogos követelésekkel, amelyeknél az ingatlan a Magyarországtól Rumaniahoz csatolt erületeken fekszik és az adós az egyezmény érvénybelépésekor az 1924. évi decembert havában román állampolgár volt. Az egyezmény értelmében

a román pénzügyminiszterium két régi magyar koronáért egy lejt számít

és ezén kívül alapján hajtja be a româniai adósokon az engedményezett követeléseket.

Az egyezmény hatállyá nem terjed ki a magyar, vagy más, nem román állampolgárságú adósok tartozására, még akkor sem, ha az ilyen tartozásokat a Româniahoz csatolt területen levő ingatlanokra kebelezik be.

Annak elkerülése érdekében, hogy tévedésből magyar állampolgárok tartozásait is ne ruhazzák át a román pénzügyminiszteriumra, az 1924. évi egyetemen jogot adott a jelzálogos adósoknak, hogy az engedményezést ellen óvással éljenek, amely óvást a hitelező pénzintézetkel kell benyúljani.

Az óvások benyújtásának határideje a folyó évi november 30.-án lejár.

Miután az engedményezést előkészítő eljárás során a magyarországi pénzintézetek mindeneket a követelésekkel, amelyeknél a jelzálogos fedezetülről szolgáló ingatlan a Româniahoz csatolt területen fek-

sik, felvették az engedményezett elektörök közé, a tozásoknál érdekeltek magyar állampolgárságú adósok soját érdekkében járnak el, ha óvásukat legkésőbb a folyó évi november hónap 30.-ig benyúlják a hitelező pénzintézelhez. Ha ezt elmulasztanák

az engedményezés következetében a román pénzügyminiszterium fog velük szemben, mint hitelező fellépni.

Ebben a nagyon fontossági kérdésben Kesz Károly, a TÉBE igazgatója az elmúlt héten tárgyalásokat folytatott le Bukarestben és az érdeklődőknek részletes felvilágosításkkal szolgál, a Budapesten, V. Akadémia-ucca 1. szám alatt székelő Takarékpénztárák és Bangkok Egyesülete, a TÉBE.

## Comercializarea fructelor

D. Georgian, directorul horticulturei din ministerul de agricultură — s-a înapoiat din străinătate — unde a fost trimesztit să studieze chestiunea comercializării și desfacerei fructelor. D-sa a studiat toate societățile de acest soi din Germania, Franța, Cehoslovacia, Austria, vizitând, in același timp și pe merii negustori de fructe.

D. Georgian va înainta un detaliat raport asupra celor văzute d-lui ministru C. Argheianu.

## Fuziōnal Praga két leg-hatalmasabb pénzintézete

Bécsi jelentés szerint a Böhmisze Bankverein és a Böhmisze Unionbank fuziōnal tárgyalásai kedvező međerben haladnak előre és csak rövid idő kérdezése az egységséges tényleges megvalósítsára.

Morawetz, a Böhmisze Unionbank igazgatója Bécsben tartózkodik, ahol a Wiener Bankvereinnal folytatott affiliációs tárgyalásokat. A fuziōnal tárgyalások vezetésében döntő szó illeti meg a brüsszeli Société Generale társaságot, amely tudvalemőleg főrészvénysége a Böhmisze Bankvereinnak.

# Nistor közmunkaügyi miniszter megcáfolja az új uttörvény drágítási intencióit

A vasúti szállításokért nem fizetendő az 500 lejes különdíj az utalap javára és nem adóztatják meg a motorinát sem

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

A romániai sajtóban azzal a törvényjavaslattal kapcsolatosan, amelyet Nistor közmunkaügyi miniszter dolgozott ki a romániai utak karbantartására és új utak létesítéséről, olyan hírek terjedtek el, mintha a törvényjavaslat a CFR vonalain történő összes szállításoknál vagononként külön 500 lej dijat igényelne, az automobil, a benzín és a motorina után külön dij volna fizetendő és az e címeken befolyó összegből külön alapot létesitenének a romániai utak karbantartása és javítása költségeinek fedezésére.

Az elterjedt hírekkel szemben Nistor munkaügyi miniszter a következő nyilatkozatot tette a sajtó munkatársai előtt:

— A romániai utakról szóló törvényjavaslatot miniszteri bizottság vizsgálta felül, amelynek tagjai Bratianu Vintila miniszterelnök és pénzügymi-niszter, Duca belügyminiszter, Dimitriu közlekedésügyi miniszter, Richard Franasovici belügyminiszter állandottkár és esekélységen voltak. Mielőtt a törvényjavaslat véleges formát nyerne, szellemét és rendelkezéseit a legszélesebb körben fogjuk publikálni.

— Az új törvényjavaslat célja, — mondotta a miniszter — hogy

biztositsa a szükséges anyagi eszközököt az összes kategóriájú utak jobb karbantartásához és

lehetővé tegye új utaknak az építését,

amelyeknek hiányát súlyosan érzi a közlekedés. Hangsulyozni kívánom azonban azt, hogy az új uttörvénynek anyagi vonatkozású rendelkezései kisebb megterheltetést jelentenek az állampolgárokra, mint azok az uttörvények, amelyek jelenleg a régi királyságban és a esatolt területeken érvényben vannak.

— Azok a hírek, mintha a motornia után az uttörvény speciális különdíjat szedne és

mintha a CFR vonalain történő szállításnál vagononként külön 500 lej taxát igényelne, nem felelnek meg a valóságnak

és így természetesen megdölnek azok a számlások is, amelyeket ezeknek a külön taxáknak az alapján eszközöltek.

— Valóltan az is, mintha az új törvényjavaslat kizárolag csak fiskális érdekeket tartana szem előtt és alkalmazása esetén a közmunkaügyi miniszterium költségvetése a jelenlegi 100–150 millió lejről egymilliárd lejre emelkednék.

Megnyugvással vesszük tudomásul Nistor munkatágyi miniszter nyilatkozatát, amelyből kitűnik, hogy a kormánynak nem volt és nincs szándékában újabb terheket róni a romániai közigazdasági élet tényezőire.

**Veszélyben a romániai állatexport**

Csehszlovákia behozatali vámokkal védekezik a romániai állatexport ellen — Lényegesen felemelek Csehszlovákiában az élőállatok beviteli vámját

Románia állatexportját, amelynek tevékenysége az ország külkereskedelmi mérlegében jelentős szerepet játszik, súlyos és komoly veszély fenyegeti. A romániai előállatok értékesítésére kitűnő piac volt eddig Csehszlovákia, a prágai kormány azonban a csehszlovák agráriusok intervenciójára törvényjavaslatot dolgozott ki, amely

lényegesen meg fogja nehezíteni, majdnem lehetetlenné tenni a romániai előállatoknak Csehszlovákiába való bevitelét.

Prágai jelentés szerint a vonatkozó törvényjavaslat már teljesen elkészült és ezt a parlament leg-

**BEREALURSUS** este excelentă sör a legjobb

A csehszlovák kormány törvényjavaslata rendkívül érzékenyen szűrja a romániai állatexportöröket, akik egyik legfontosabb értékesítés piacukat fogják elveszteni abban az esetben, ha a tervet törvényerőre emelkedik és Csehszlovákia a magasabb bevitelű dijakat fogja igényelni a romániai származású élőállatok után.

Ez az eset is azt igazolja, hogy

a román kormány súlyos mulasztást követett el, amikor a szomszédos államokkal nem kötötte meg a kereskedelmi szerződéseket,

mert kereskedelmi szerződés esetén meglepetésszerűleg nem érhetné egyetlen gazdasági tényezőt, sem az iparost, sem a kereskedőt, sem a mezőgazdát olyan súlyos károsodás, mint amilyen a Csehszlovákia rézéről életbelépettendő magasabb beviti vámok miatt fenyegeti most a romániai állattenyésztőket, mezőgazdákat és állatexportöröket.

A kormánynak kötelessége, hogy a legsürgősebben intervenáljon ebben az ügyben és megakadályozza azt, hogy a romániai állatexport visszaesésével emelkedjék az ország ülkerek kedelmi mérlegének deficitje.

## Sedinta consiliului Camerei de comerț Internaționale

Ce chestiuni se vor desface în viitoare sedință

A opt-prezcea sesiun a Consiliului Camerei de Comerț Internațională are loc Vineri 16 Noembrie la Paris.

In vederea acestei importante sedințe se stabilește următoarea ordine de zi.

Comunicarea președintelui. Aprobarea procesului verbal al sedii [ei din luna trecută. Numiri în Consiliu.

### Grupul de industrie și comerț

Grupul de industrie și comerț se va ocupa de următoarele chestiuni: Darea de seamă a comitetului politic și comercial aduse comerțului.

Comisia statistică industrială va face o dare de seamă a comitetului și comisiei consultative de experți referitoare la industria lânei, industria uleiurilor, industria metalurgică, construcțiile navale, industria mărfării și industria cinematografică.

Același grup se va ocupa de două confrințe diplomatică pentru abolirea prohibițiilor și restricțiilor la import și export.

Ultimul punct înscris în ordinea de zi este un raport al Comitetului târguriilor și expozițiilor internaționale.

### Grupul de transporturi și comunicații

Comitetul de coordonare al transporturilor și comunicațiilor vor face dări de seamă și suprălucărărilor.

Comitetului transporturilor pe sosele, în legătură cu congresul mondial al transporturilor cu automobile.

Sub-comitetul scisorilor de garanție.

Sub-comitetul poștal.

Transportul curierului poștal pe căile maritime.

Comisiunea telegrafiei internaționale.

Comitetului transporturilor aerieni, precum și darea de seamă a congresului Uniunii telegrafice internaționale.

### Grupul finanțelor

Grupul finanțelor se va ocupa de: Corfința internațională a experților asupra dublei impunerii și de lucrările comitetului scisorilor de

schimb a cecului și creditele documentare a subcomisiei care se va ocupa de falsificarea scisorilor de credit și de emitenti care ordinelor de plată.

### Grupul juridic

Grupul juridic se va ocupa de activitatea curței de arbitraj.

Condiția juridică a societăților internaționale.

Comisiunea internațională permanentă a protecțiunii proprietății industriale va înainta un raport a upra ucrainilor.

Același grup se va mai ocupa și de Conferința de la Varșovia a grupului „Law association”.

Conferințe economice. Diverse.

In ordinea de zi mai figurează dări de seamă asupra conferinței economice de la Praga organizată de Uniunea Internațională a Asociațiilor pentru Liga Națiunilor și a Congresului federal internațional a presei tehnice.

Hotărâri în vederea stabilirei programului viitorului congres de la Amsterdam.

Modificări în organizarea jurnalului Camerei de Comerț Internațională.

Comisiunea bugetară și a publicațiilor.

Alegerea nouilor membri activi și individui.

## Alaptökét emel a Norddeutscher Lloyd

Berlinból érkező jelentések szerint a Norddeutscher Lloyd hajózási társaság elhatározta, hogy alaptökéjét 35 milioón mérkával felideli. A tőkeemelés végrehajtására november 14.-re rendkívül közgyűlést hívak össze.

A ujkibocsátási részvényeket newyorki tőkecsoporthoz veszi át, amelynek tagjai Kuhn Loeb & Lee Houghtins, akiknek eddig is érdeklődésük volt a hatalmas hajózási vállalatnál.

## PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria lemnului

CZEILER, ROHNIS & C. E. MÁL ARADON.

Parkettát lerekással együtt is válalunk. — Telefon számok: 187, 504.

# Licității noi

Prefectura Jud. Brașov, în ziua de 20 Noembrie 1928, ora 11 dimineața, va ține licitație publică la serviciul tehnic (palatul prefecturii, etajul II) căt și la serviciul tehnic al județului Treiscaune, în orașul Sf. Gheorghe, pentru darea în întreprindere a lucărilor de reconstruirea podului de lemn de 69 m. lungime, peste Olt, de pe șoseaua județului Brașov-Valea km. 17+940, între comunele Bod și Arpatac.

Valoarea lucrării de pe deviz, inclusiv neprevăzutele, este de lei 1.170.000.

Materialul, tot de stejar, va fi de cea mai bună calitate.

Proiectele și caietele de sarcini se pot vedea atât la serviciul tehnic al acestui județ căt și la serviciul tehnic al județului Treiscaune în orașul Sf. Gheorghe (lângă prefectură).

Pirotehnica Armatci Cotroceni, în ziua de 7 Noembrie 1928, ora 9 dimineața, va ține a doua licitație publică cu termen scurt, cu oferte închise și sigilate în localul pirotehnicii armatei București-Cotroceni, pentru procurarea a:

Un generator de gaz mixt de capacitate 25—35 mc. pe oră.

Prețul materialelor vor fi prevăzute franco de orice cheltuială la pirotehnica armată, inclusiv vama.

Prețurile vor fi în lei.

Condițiile furniturii sunt prevăzute în caietul de sarcini Nr. 20 din 1928, care se poate consulta în orice zi de lucru între orele 11—12.

Administrația Caselor școalor și culturii poporului Direcționarea tehnică în ziua de 15 Noembrie 1928, ora 11 dimineața va ține licitație publică cu termen scurt în localul administrației Caselor școalor, direcționarea tehnică și la prefectura județului Romanați pentru darea în întreprindere a lucărilor de construcție a școalei elementare de comerț din Corabia.

Devizul, planuriile, cum și orice alte informații relative la aceste lucrări, se pot obține în orice zi de lucru dela administrația Caselor școalor direcționarea tehnică și dela autoritatea menționată mai sus, între orele 11—13.

Alimentarea cu apă și canalizarea orașului, întrreprindere comună Timișoara, (pe scurt ACOT), necesită aproximativ 90 tone tubi și piese de fontă.

Pentru procurarea acestor materiale publică licitație pe data de 15 Noembrie 1928, ora 10 a. m., în sala mare a primăriei.

Caietul de sarcini se poate vedea la Acot, unde se dau toate informațiile cerute.

La cerere, caietul de sarcini se expediază solicitatorului și prin postă.

La licitație vor participa numai fabrici, intermediarii fiind excluși.

Casa Pădurilor în ziua de 10 Noembrie 1928, ora 10 a. m., în locul direcției silvice Cernăuți, va ține licitație publică prin oferte închise, conform legii asupra contabilității publice, pentru vânzarea spre exploatare a unui număr de 4 păduri ale Statului din cadrul direcției silvice Cernăuți menționate mai jos.

Rușnița-Grimăuți seria XXIX județul Hotin 7 hectare 18 arii, estimată pe hecitar 1928 lei, garanție 36.000 lei.

Belușovaca seria III, județul Hotin 8 hectare, estimată pe hecitar 15261 lei, garanție 30.000 lei.

Mândac seria XXXIII județul Hotin 12 hectare 30 arii, estimată 23507 lei pe hecitar, garanție 72.000 lei.

Transacție comună Timișoara necesită 6000 bucăți traverse de stejar, conform caietului de sarcini care se poate vedea la susunuita întreprindere.

Pentru furnizarea acestor traverse se publică o licitație pe ziua de 15 Noembrie 1928.

Licitația va avea loc la primăria municipiului Timișoara, bioul licitațiilor publice (etajul I, camera No. 40).

La licitație se admite numai fabricanții de branșă.

Amatorii vor aminti în ofertă că au luat cunoștință de condițiile caietului de sarcini și că le acceptă.

Prefectura jud. Ilfov în ziua de 6 Noembrie 1928, orele 11 a. m., va ține a treia licitație publică, în caietul acestui prefecturii, cu oferte închise, pentru completarea lucărilor de împrejmuire dela palatul administrativ din Călărași, a căror valoare după estimarea generală întocmită de serviciul tehnic al județului, verificată și aprobată de direcția generală de poduri și șosele, se urcă la suma de lei 360.000, plătindu-se din bugetul județului pe anul 1928.

Caietul de sarcini se poate vedea în orice zi de lucru la prefectură.

Primăria com. Sf.-Gheorghe în ziua de 30 Noembrie 1928, orele 9—11 dimineața va ține licitație publică cu oferte scrise și sigilate pentru închirierea hotelului, cafenelei, restaurantului, împreună cu toate dependențele acestora și cu toate părțile lor de constituire și dependințele lor.

Termenul de închiriere este de 6 ani și 3 luni, adecă dela 1 Ianuarie 1929 până la 24 Aprilie 1935, ora 12 din zi.

Prețul de strigare este de 200.000 lei.

Condițiile de licitație se pot vedea între orele de serviciu la primăria comună, camera Nr. 13, unde se

pot primi și informații mai amănunte.

Arsenalul Armată București în ziua de 3 Noembrie 1928, ora 10 dimineața ține licitație publică, pentru prima oară, cu caracter de urgență, pentru aprovizionarea cu: piele blane, piele toval, piele talpă, cingă, sfără, conoveje, streanguri, frângie, pâslă, cânepe, câlji, pânză de sac și pânză pentru halate.

Condițiile ce trebuie să îndeplinească furnitura sunt cele prevăzute în caietul de sarcini care se pot vedea zilnic la arsenal între orele 12—13 și jum.

In ziua de 9 Noembrie 1928, ora 10 dimineața, ține licitație publică, cu caracter de urgență, pentru aprovizionarea cu: tablă de fier, tablă de alamă, nituri, fier, suruburi-piulișe, sărmă, oțel, coitor, mașini de lămpi, splinte, lacăte, alamă, lanț, tablă de oțel, bronz, aramă, cuie, ținte, burghie, țevă de aramă, pietre de polizor, chei universale, lopeți, târnăcoape, securi, easmale, densimetre, ericuri, criptă, menghine, lămpi de benzina, manometre, reducții, pile.

Condițiile ce trebuie să îndeplinească furnitura, sunt cele prevăzute în caietul de sarcini care se poate vedea zilnic la arsenal între orele 12—13.30.

In ziua de 9 Noembrie 1928, ora 10 dimineața, va ține licitație publică cu oferte închise pentru prima oară, cu caracter de urgență, pentru aprovizionarea cu: lemn de frasin, stejar, bard, tei, ulm, spile, obezi, furnir de fag și lemn de foc.

Prefectura județului Ilfov publică din nou spre cunoștință generală că în ziua de 7 Noembrie 1928, ora 11 a. m., ține licitație la pretoriul prefecturii Ilfov, situat în str. Ilfov No. 6 prin oferte sigilate care se vor primi până la acea oră pentru aprovizionarea de stâlpi de lemn de stejar, ciopliti pe patru fețe, pentru susținerea tăbițelor susținătoare de direcție și distanțe pe șoselele din județ Ilfov, care înzare, de pe deviz este de lei 130.000.

Amatorii pot vedea proiectul, în orice zi de lucru, în caietul prefecturii (serviciul administrativ), dela orele 8—13.

Direcția XI regională silvică Cluj în ziua de 7 Noembrie 1928, ora 11 dimineața în localul direcției XI silvice Cluj, piața Cuza Vodă No. 3, vînd prin licitație publică, cu oferte închise, materialul lemnos de pe suprafață de 7 ha. din pădurea parohiei greco-catolică din comuna Sumurdue, județ. Cluj.

Estimația din Oficiu este de lei 73.200.

Garanția provizorie este de lei 10.000.

In ziua de 10 Noembrie 1928, ora 11 dimineața, în localul direcției XI silvice Cluj și ocolul silvic Turda, se va vinde prin licitație publică cu oferte închise și în bloc următoarele: 620 steri lemn de foc de stejar, cojite, fasonate și 100 grămăzi crengi din pădurea Cocoșel, situată în hotarul comunei Valișoara, județ. Turda.

Estimația din oficiu este de lei 79.400.

Garanția provizorie este de lei 10.000.

Manufactura de tutin Cluj în ziua de 15 Noembrie 1928 va ține licitație publică, în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice pentru procurarea a:

100.000 garnituri Alba-Iulia a 5 bucati.

50.000 garnituri Senoritas a 25 bucati.

200.000 bucăți inele Alba-Iulia.

500.000 bucăți inele Trabucos-Especial.

50.000 bucăți inele Britanie.

Condițiile de admitere la licitație precum și cele de furnizare sunt arătate în caietul de sarcini care se poate vedea în orice zi de lucru, în orele de serviciu, la economatul manufacturii sau la direcția exploatarii, Direcția Generală R. M. S. București.

Nagyváradí szerkesztőségünk:

Ötvös Béla

Oradea-Mare, Str. Oltenia (volt Csengeri ucca) 6.

## Uzincile de Fier și Domenile din Recișă S. R.

Capital Social Lei 750.000.000. București, Str. Povorpei 2.

Fier de comerț, Grinzi I și U, Fier fasonat, Table groase și mijlocii, Șini și material mărunt pentru ecartament normal și îngust. Schimbători, macazuri, inerții, poduri și alte construcții de fier, plăci turnate, vagonete, piese de vagoane. Osii, Bandaje, Roți din oțel turnat. Perechi de roți complete Locomotive pentru ecartament normal și îngust. Materiale turnate din oțel și fontă, piese forjate, Buloane, Suruburi, Nituri, etc., etc.

Pentru fier laminat și mașini agricole reprezentanța:

„SOCIMETU”

Electro-motoare, Dinamuri, Generatoare, Transformatoare, instalații complete de centrale electrice, industriale și comerciale, electrificări de orașe, Echipamente electrice pentru industria petrolieră. Atelier de construcții pentru aparate și unele de sondaj. Armatament și muniții. Pluguiri și alte unele agricole. Nicovale, Lopeti, Sape, etc. Mine, Fabrici și Domenii la: Recișă, Anina, Boeșa, Oravița, etc.

SOCIMETU

București, Calea Victoriei No. 51.

Adresa Telegrafică: „SOCIMETUL”

TELEFON: 50/61.

TELEFON: 47/24.

Societate Comercială Metalurgică, S. A.

## Ce s'a hotărât la adunarea generală a soc. Union-Nasic?

Nouile acții se pot răscumpăra până în 12 Noiembrie  
Opt franci elvețieni dividendă — Serbătorirea dñi  
Rosenberg Herman, președinte executiv

Union-Nasic și-a avut adunarea generală anuală în 20 Octombrie a. e. în Geneva, hotărând să plătească o dividendă de opt franci elvețieni.

Câte o acție nouă se eliberează după zece acții vechi

pe un curs de 140 franci elvețieni. Cupoanele se schimbă la *Hazai Bank* din Budapesta și la filiala din Geneva a băncii „*Banque de Paris des Pays-Bas*”, dela 1 Noiembrie a. e. La aceste institute se primesc și nouile acții dela 5 până la 12 Noiembrie a. e.

La adunare s'a reales comitetul de direcție și de supraveghere de până acumă.

In darea de seamă, s'a evidențiat,

ca „Union-Nasic” în Fiume și-a înființat o societate italiană independentă, societatea jugoslavă a cumpărat întreprinderea forestieră Begovhani de lângă pădurea Gregerseñ, iar

cointeresanța din România, a luat în primire întreprinderile societății din Moreoeni.

Adunarea a sărbătorit cu mare entuziasm pe dl *Herman Rosenberg*, președintele executiv al întreprinderii „Union-Nasic”, care cu pricinerea și activitatea sa, timp de peste un deceniu, a contribuit foarte mult la dezvoltarea întreprinderii.

Dl Rosenberg a mulțumit cu satisfacție recunoștința ce i-s'a manifestat.

## Termenul dreptului de protest, prevăzut pentru împrumuturile întabulate pe imobile, expiră la 30 Noiembrie

In urma convenției financiare, încheiată între România și Ungaria, guvernul român a admis pretențiile unor institute maghiare, pretențiuni întabulate pe imobilele supușilor români, cari cu ocazia introducerii în vigoare a convenției, în Decembrie 1924, erau cetăteni români. In sensul acestei convenții

datorile s'au stabilit să se achite în proporție de un leu la două coroane.

Convenția nu se este și asupra datorilor cetătenilor unguri, ori altfel de cetăteni, cari nu sunt români, nici în cazul dacă aceste datorii ar fi întabulate pe imobile din România.

In sensul convenției, datorieilor

s'au acordat un termen până în 30 Noiembrie a. e. pentru a putea protesta contra estinderei vigoarei acestei convenții asupra lor.

Protestul trebuie prezentat institutului finanțier, în favoarea căruia s'a făcut întabularea.

Institutul ungărești luând în listă pe toți debitorii din România, cari au datorii întabulate în cărțile funduare din România, fiecare necetațean român procedează în interesul său, protestând la institutul, în favoarea căruia are datorii întabulate, deoarece după 30 Noiembrie, în caz contrar, Ministerul de Finanțe va aplica dispoziții contra acestora, cari n'au făcut protest, procedând la incasarea datoriilor din convenția încheiată.

## Nyolc svájci frank osztalékot fizet az Union-Nasic

Az uj részvények elővételi joga november 12-ig gyakorolható — Rosenberg Herman ügyvezető elnök ünneplése

Az Union Nasic október 20-án Genben megtartott közgyűlése az 1927—28. üzletévre 8 svájci frank osztalék kifizetését határozta el. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy az uj részvények kiadását oly módon eszközli, hogy minden tiz régi részvény után egy uj részvénnyre biztosít átvételi jogot 140 svájci frankos árfolyamon. Az osztalékot a 3 százalékos svájci szelvénnyadó levonásával november elsejtől kezdve fizeti ki a *Hazai Bank Rt.* Budapesten és *Banque de Paris et des Pays-Bas* fiókja Genben. Ugyanezen pénzintézeteknél gyakorolható az uj részvények elővételi joga is november 5-től november 12-ig. A közgyűlés a régi igazgatóságot, az igazgatóság pedig a régi elnökséget egyhangulag ujból megválasztotta.

A közgyűlésen az igazgatóság részletes jelentést terjesztett elő a Nasici működéséről. A jelentés beszámol arról, hogy

a Nasici Fiuméban önálló olasz részvénytársságot létesített,

a jugoszláv társság megvette a Gregerseñ-féle erdőségekhez közel fekvő Begovhani favállalatot, a

Nasici româniai érdekeltsége pedig átvette a Moreeni Faipari

Részvénytársságot.

A közgyűlésen az igazgatóság megleg ünneplésben részesítette Rosenberg Herman ügyvezető elnökööt, aki több mint négy évtizede működik a Nasicinál és kiváló szaktudásával, fáradhatatlan tevékenységével nagy mértékben járult hozzá a nemzetközi favállalat nagy fejlődéséhez. Rosenberg ügyvezető elnök meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért.

# DIANA

sós borszesz, vezérképviselet  
„GEA” KRAYER. Fő-  
lerakat Balkán Impex,  
T I M I S O A R A.

## C. F. R. caută să sporească tariful de transport al butoaielor noi și vechi cu 50%

Din București primim știrea, că Direcționea Generală CFR intenționează să sporească tariful de transport al butoaielor vechi și noi cu 50%.

Proiectul CFR de-a spori tariful atât de considerabil, a provoat mare surpriză în cureauile podgorenilor și vinicultorilor, cari astfel s'au văzut nevoiți să pornească acțiune prin cămărele de industrie și comerț contra novei sporiri de tarif.

Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț, a și prezentat un memoriu Ministerului Comunicațiilor și Direcționei Generale CFR arătând, că în urma diverselor dispoziții restrictive,

România și-a pierdut piețele de vin din strainătate

și pe când în țările vecine guvernele sprijinesc cu diverse avantajii viniculture, la noi, în urma nouilor dispoziții de sporire a tarifului de transport,

s'ar paraliza complet vinicultura.

In consecință, prin memoriu să cerut înălțarea nouilor îngriđiri cari contribuiesc și mai mult la distrugerea viniculturei atât de mult stângenită prin diverse inconveniente existente.

## A Deutschösterreichischer Wirtschaftsverband für den Viehverkehr A. G. jelentése a legújbbi bécsi vásárról

A Deutschösterreichische Wirtschaftsverband für den Viehverkehr A. G. az október 30-án megtartott st. marxi vásárról a következő jelentést adta ki:

A vásárra felhajtottak összesen 3805 zsirsertést és 12.228 darab hussertést. Származási helyek szerint a felhajtott mennyisége a következőképpen oszloott meg: Magyarországról felhajtottak 1125 zsirsertést, Lengyel országból 10.374 hussertést, Româniából 362 zsirsertést és 1146 hussertést, Jugoszláviából 2318 zsirsertést és 708 hussertést.

Zsirsertésekben a vásár élénk volt, hussertésekben ellenben lanylia. Az árak a következőképen alakultak: prima zsirsertés 2.40—2.45, öreg zsirsertés 2.10—2.20, szedettzsertés 2.10—2.40, angolkeresztezési zsirsertés 2.10—2.35 és hussertés 1.70—2.25 silling kilónként élösulyban.

A november 12-től november 18-ig terjedő héten a sertésfővásárt november 14-én tartják meg.

## Exploatări forestiere

Ministrul de agricultură și domeniul a acordat următoarele brevete de exploatare forestiere, publicate în „Monitorul Oficial” din 26 Octombrie 1928:

Amenajamentul 1-ăduri Valea-Mare, pendinte de comuna Crizba, județul Brașov, proprietatea comunei Hâlchin, în suprafață de 248 ha. 1.030 mp. Regimul codru cu tăieri succesive. Revoluția normală 80 ani, exploatare in 80 ani. Revoluția normală ca și exploatarele vor incepe din anul 1927. Garanție de impădurire 1.000 lei de fiecare hecitar. Revizuirea după 10 ani.

Amenajamentul provizoriu al pădurii composesoratului Baraolt, pendinte de comuna Baraolt, județul Trei-Scaune, proprietatea composesoratului Baraolt, în suprafață de 440 ha, 9.900 mp. Regimul codru cu tăieri succesive. Revoluția normală 80 ani, exploatarea in 80 ani și cu garanție de impădurire 1.000 lei de hecitar. Revizuirea după 10 ani.

Regulamentul de exploatare a pădurii Făget, pendinte de comuna Iuda-Mare, județul Mureș, proprietatea d-lui Andrei Dozsa, în suprafață de 75 ha, 5.400 mp. Regimul crâng simplu. Revoluția normală 20 ani in două perioade a către 10 ani și cu garanție de impădurire

de 600 lei de fiecare hecitar. Revizuirea după 10 ani.

Amenajamentul pădurii Plăvai-Arpașelu, pendinte de comuna Arpașu-de-Sus, județul Făgăraș, proprietatea foșilor urbarialiști din comuna Arpașul-de-Sus, în suprafață de 427 ha, 6.000 mp. Regimul codru cu tăieri successe pentru clasa economică a) și codru grădinărit pentru clasa economică b) Revoluția normală 80 ani, pentru clasa a și 100 ani pentru clasa b). Garanție de impădurire 1.000 lei de fiecare hecitar. Revizuirea după 10 ani.

Studiul sumar de exploatare al pădurii Ciocahaza, pendinte de comuna Zabalu, județul Trei-Scaune, proprietatea școalei de Stat din Zabalu, în suprafață de 23 ha, 9.641 mp. Regimul codru cu tăieri rase seria I. și crâng simplu seria II. Revoluția normală 80 ani seria I. și 40 ani seria II., exploatarea conform planului special de exploatare din studiu. Garanție de impădurire 3.000 lei de fiecare hecitar seria I. și 500 lei de hecitar seria II. Revizuirea după 10 ani.

## Fuzionarea a două mari bănci la Praga

Negociere urmate pentru fuzionarea soc. Boehmische Bankverein și „Boehmische Unionbank” sunt aproape terminate și se poate considera că o contopire a celor două instituții se va face în foarte scurt timp. Directorul Morawetz dela „Boehmische Unionbank” se găsește actualmente la Viena unde trăea cu „Wiener Bankverein” o legătură de af lițiune. Rolul principal în toate aceste tratative il are „Société Générale” din Bruxelles care este acionara principală „Boehmische Bankverein”.

# Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. főrészvényes lett a Lugosi Textiliparnál

Hargitay Bertalan vezérigazgatót beválasztották az igazgatóságba

A Lugosi Textilipar Rt. október 28-án tartotta meg rendes évi közgyűlést, amelyen az igazgatóság nagyfontosságú tranzakcióról tett jelentést. A jelentés szerint

a kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt., mint nagyrészvényes érdekeltséget vállalt a Lugosi Textilipar Részvénytársaság-nál

és a vállalat részvényeinek tekintélyes kvótáját megvásárolta.

A tranzakcióval az Erdélyi Bank nemesak a Bánság, de Románia egyik legnagyobb textilgyárában jutott fontos pozícióhoz, ami tekintettel a Lugosi Textilipar Rt. hatalmas fejlődésére, kitüntő vállalkozásnak látszik.

Az új igazgatóságba beválasztották Hargitay Bertalant, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját, a felügyelőbizottságba pedig Ioan

Peteanut, az Erdélyi Bank cégjegyzőjét.

A Lugosi Textilipar Rt. rövid néhány év alatt

hatalmas invesztícióval telepít a legmodernebb gépekkel szerelte fel.

Két osztálya a gyapju- és gyapotosztály elsőrangú kamgarn és Streichkamgarn szöveteket, gyapju ágytakarókat és rendes pokrócokat készít, gyapotosztály pedig, amelyen 600 szövőszék dolgozik, caleot és fehérített vásznat, valamint különböző finomabb zifireket gyárt.

A Lugosi Textilipar Rt. alaptőkéje 24 millió lej, ügyvezetőigazgatója PoNák Árpád, aki kitüntő szaktudásával, fáradhatatlan munkájával fejlesztette nagyá a kitüntően prosperáló iparvállalatot.

## Likvidál az Aradí S. A. Rom. pentru Intreprinderi Financiare și Industriale

Feiner Farkas igazgató irányítja a felszámolást

Megírtuk, hogy a volt Pankotai Uradalmi Rt., amely ma S. A. pentru Intreprinderi Financiare și Industriale céggel működik, eladt a kezéni 1100 holdas bükk- és tölgyerdejét az aradi Patria Fatermelő Részvénytársaságnak.

Megbízható forrásból származó értesüléseink szerint a részvénytársaság már az öserdő eladása előtt elhatározta likvidálását, amely felszámolás természetesen csak lassan haladhat előre, miután a részvénytársaság az eladt erdőn kívül hatalmas

vagyonnal rendelkezik, amely több ingatlanból szöllőből és körülbelül 10 ezer hold kiterjedésű erdőségből áll. Ezek az ingatlanok az aradmegyei Chisindia és Araneag (Aranyág) községek határában fekszenek.

Értesüléseink szerint az Intreprinderi Financiare și Industriale tisztviselőinek nagyrészét a Patria Fatermelő Rt. átveszi, Feiner Farkas igazgatót pedig a társaság újabb három éves szerződéssel a likvidálásnak folytatásával bizta meg.

## A Krassói Takarékpénztár Rt. 15 millió lejre emeli alaptőkéjét

A Krassói Takarékpénztár Rt. az ipar- és kereskedeleumi miniszterium 8434 számu engedélye alapján

10 millió lej alaptőkéjének 15 millió lejre való felemelését határozta el.

Kibocsátásra kerül 25 ezer darab uj részvény a régi részvényekkel egyenlően 200 lej névértékben. minden két régi részvény bemutatása ellenében elővételi jog gyakorolható egy uj részvényre darabonként 360 lej kib-

esátási áron. A 160 lej felár a kibocsátási költségek levonása után a tartalékalapra fordítatik. Elővételi jogot csak román állampolgárok gyakorolhatnak.

Az új részvények ellenértéke a következő részletekben fizetendő: Elővételi jog gyakorlásakor Lei 50.— 1928. december 24-ig Lei 50.— 1929. január 24-ig Lei 60.— 1929. február 24-ig Lei 60.— 1929. március 15-ig Lei 140.—

Az új részvények az 1929. üzletév eredményében részesednek.

A 49 év óta fennálló Krassói Takarékpénztár Rt. a legrégebbi pénzintézetére Lugosnak.

A pénzintézet vezérigazgatója Grünbaum Soma, aki 35 év óta áll a pénzintézet élén és akinek hervadhatatlan érdemei vannak az intézet felvirágzatásában és annak a bizalomnak a megszerzésében, amelyet a Krassói Takarékpénztár Rt. az üzletfelek, a betétesek és a közönség részéről állandóan élvez.

## Licitatia de traverse la CFR.

Holările direcțiunie căilor ferate în licitația traverselor a produs o via nemulțumire în rândul exploatatorilor.

E sunt în contact permanent și pregătit să o mișcare con.ună.

Ne vom ocupa de aproape de acea încă problemă care în reșează atât de mult industria noastră o restieră.

## HIKEK

Rossz a török dohánytermés. Török ország idei dohánytermelését hivatalosan 14.4 millió okára becsülük (1 oka = ötnegyed kgr.) a tavalyi 18 millió okával szemben. A dohány minősége is gyengébb. A tavalyi termésből még 8.5 millió kgr. készlet; exportáltak eddig 18.2 millió kilogramot, 34.2 millió török font értékben, a tavalyi termésből és tavaly előtti maradványból. A török dohányfelesleg jó részét kompenzációs alapon exportálják, főleg gépek ellenében.

A kolozsvári órások, ékszerészek és aranyművesek tij dijszabást léptettek életbe. A kolozsvári órások és ékszerészök egyöntetű megállapodás alapján új árszabályt léptettek életbe amely folyó évi október 15-től kezdve lépett életbe. Az új dijszabás a 14 karátos arany értékét grammunként 130 lejről 120 lejre szállította le. Az új eladási és javítási árak a következők: arany, jeggyürű munkadíja darabonként 150 lej, vésés betünként 4—5 lej, véssett monogram 60—120 lej, fűrészelt monogram 120—240 lej, nagyobb és értékesebb tárgyak javítása megegyezés szerint. Óraüvegek 24—45, különleges 120—150, óramutató 20—50, órafiszttás 150, rugótétel 120—150, rugó és tiszttás 200—250, tengely 250—300, hajszárlugó női- és férfiórába 150—250, zsebőrásavarok 30, felhuzókerék 150—200, peremutató kerék 120, zsebvekkel tiszttás 250, cilinder férfiórába 150—200, női órába 250, ébresztő tiszti-

tába 120—150, ingaóráké 200—400 lej. A női arany, ezüst és nikkel órák eladásáért és javításáért 3 havi jótállást vállalnak a cégek.

Aradi céghirek. A Tannia tintagyár amely fizetésképtelensége folytán hosszabb ideje szünetel most árvérés után Császár Imre aradi irögépkereskedő tulajdonába került. Az új gyártulajdonos rövidesen ujra felveszi a régimultu aradi tintagyár üzemét. — Pálffy József aradi esemegekereskedő üzletét egyik magánhitelről végrehajtó közbejötével lezáratta. A régi jónevű cég hosszabb ideje küzd a válsággal, csödöt is kértek ellene és a mostani zár alá helyezéssel végleg megszüntnek tekinthető. November elsejére már ki is adták az üzlethelyiséget. Ezzel ismét egy becsületes és szorgalmaz aradi kereskedőt sora el a gazdasági válság.

Kamatmentes kölcsönt folyósít a kormány a Kraszna folyó szabályozására. Szilággyármegye közigazgatási szervei már évek óta foglalkoznak a szeszélyes Kraszna folyó szabályozásának kérdésével. Lobonțiu dr. vármegeye prefektus intervenciójának eredményeként a közmunikaügyi miniszterium most elhatározta, hogy mindenkor közszégeknek, amelyek érdekeltek a Kraszna szabályozásánál, 45—50 év alatt amortizálálandó kamatmentes kölcsönt bocsát rendelkezésekre. A szabályozás Gilvácsnál fog kezdődni és folytatásában Szilágysomlyón keresztül Krasznahorvárig terjed. A szabályozási munkálatokat az érdekeltek közszégek részéről nyújtandó garancia, illetve a költség folyósítása után azonnal megkezdik.

Tanulmányozzák a romániai gyümölcsök jobb értékesítésének módszatait. Bukaresti tudósítónk jelen tése szerint Georgian, a földmivelésügyi miniszterium kertgazdasági igazgatója visszatérít külföldi utjáról. Az igazgató a miniszterium megbízásából külföldön tanulmányozta a gyümölcsök feldolgozásának és értékesítésének módozatait. Georgian igazgató Németországban, Franciaországban, Csehszlovákiában és Ausztriában számos gyümölcsnagykereskedő üzemet tekintette meg és tanulmányozta és tapasztalatairól részletes jelentést tesz Argetoianu földmivelésügyi miniszternek.

Ujabb iparpártolási kedvezmények. A Monitorul Oficial október 28-án megjelent 241. száma minisztertanácsi határozatot közöl, amelynek értelmében a Kiskapus-Kudzsir Fémpipari Müvek Kiskapuson felállítandó lőszergyára megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit.

Mare assortiment  
în tot felul de

blănuri



Blănăr-Szűcs

Cumpărare

Cel mai

ieftin izvor de

Nagy választék mindenféle szörmékben.  
A legolcsóbb bevásárlási forrás.





Cu această marcă este prevăzut fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

**,TACAMUL“ din CLUJ.**

••••• Fineță de 800!

Pătricășile se pot procură în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numei pentru revânzători. „Tacamul“ fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga Nr. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacamul“.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot



## Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

### Budapesten

a legkellemesebb otthon nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

### Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

#### 20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

#### 10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

#### 5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhets egy perc alatt a pályaudvarról.

#### Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigoruan családi jelleg.

#### Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

# CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERT SI INDUSTRIE

Capital și Rezerve  
Lei 70.000.000

## Sediul Social: Satu-Mare

### Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

### Afiliațiuni:

„UNIO“, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.  
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierarie, Satu-Mare.

## Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM“ Cluj.  
Telefon: 440, 347.



Sârmă lamina ā, lier de beton, cue de tot felul, sârmă ărsă, sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuietoare de saci, arcuri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tüskehuzal, acelhuzal, vashuzal, rezetzi, vashuzal horganyzott, szög minden mereiben, zsákötőzödrôtok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht, Möbelfedern, Werdenade'n, Sackverschlüsse.

## Banca „TRANSYLVANIA“ Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrálă — Központ — Zentrale

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapítatott: 1872-ben.

Alaptöke: 22 millió lei.

Uncursale—Fiókintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditrău, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria—Ciuc—Csíkszereda, Sănmartin—Cic—Csíkszentimártón, Târgul—Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár.

Expozituri—Kirendeltségek: Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Română—Maroshéviz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámlitol: VÁLTÓKA I

Áttalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselést birja a „Gazdák“ Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

## Rézõgazdasági Bank

### és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclan-Bethlen

Saját tőkéi 36 millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áttalás a bel- és külföld bármely piacára.